

TID for TRE i fremtidsbyen Bergen

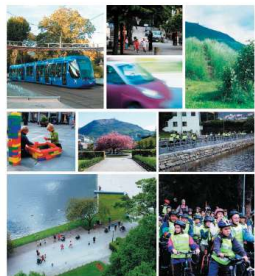
Et delprosjekt under "Framtidens byer"
Prosjektperiode 2009 – 2014

Byråd Lisbeth Iversen

Oslo, 2 juni 2009

FRAMTIDENS BYER

Byer med lavest mulig klimagassutslipp og godt bymiljø

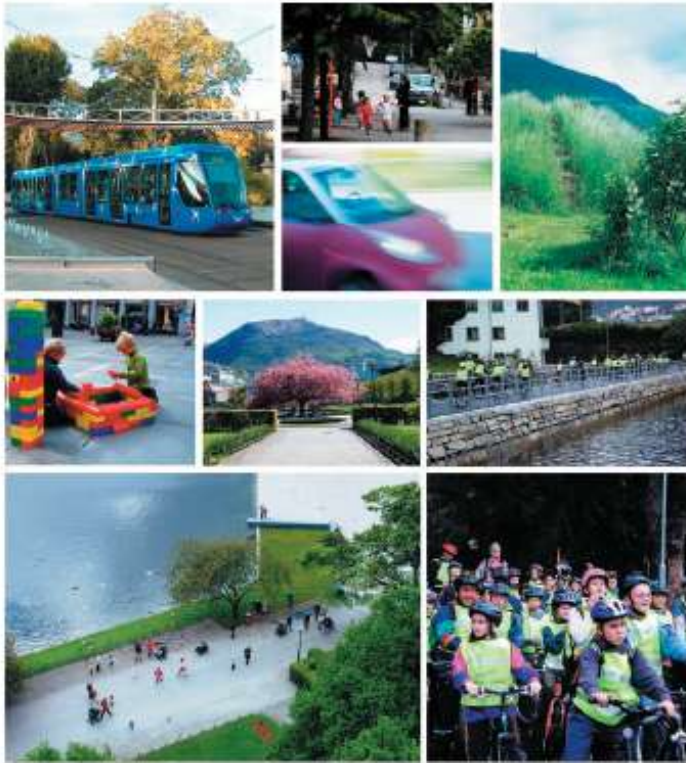
Strategier og handlingsprogram,
22 september 2008

BERGEN KOMMUNE
BYRÅDSAVDELING FOR KLIMA,
MILJØ OG BYUTVIKLING

FRAMTIDENS BYER

Byer med lavest mulig klimagassutslipp og godt bymiljø

Strategier og handlingsprogram,
22.september 2008

BERGEN KOMMUNE

2. Stasjonær energi

STASJONER ENERGI - BAKGRUNN FOR PRIORITERINGER	28
Fjernvarme	26
Nye bygg	29
Energibruk i eldre bygg	30
PRIORITERTE PROSJEKTER I PROSJEKTPERIODEN 2009-2014	30
Prosjekt 2.1 Refringslinjer for energieffektive bygninger i nye utbyggingsområder	30
Prosjekt 2.2 Bygging av passivhusboliger i Sædalen	30
Prosjekt 2.3 Bygging av ny svermerhall og videregående skole med framtidens energiløsninger	30
Prosjekt 2.4 Ny Serskole skole	31
Prosjekt 2.5 Kommunele boliger for vanskeligstilte med passivhusstandard	31
Prosjekt 2.6 Utvikling av objekter utenfor konsesjonsområde for fjernvarme	31
Prosjekt 2.7 Ny Krohnborg skole – et nytt lokalerenter med energi- og miljøambisjoner	31
Prosjekt 2.8 Rehabilitering av kommunale boliger	31
Prosjekt 2.9 Utvidelse av Fjernvarme i Bægen	32
Prosjekt 2.10 Lokale Fjernvarme nett	32
Prosjekt 2.11 Ny fornybar energiproduksjon	32
Prosjekt 2.12 Rehabilitering av borettslag til passivhusstandard	32
Prosjekt 2.13 TID for TRE i VEST	33
Oversikt over prosjekter - ansvarsforhold og tidplaner	34
REFERANSEGRUPPE	34

Bergen kommunes

Klima og energihandlingsplan

- Legges ut på høring juni 2009

BERGEN KOMMUNE
BYRÅDSAVDELING FOR KLIMA,
MILJØ OG BYUTVIKLING

Verdiskaping fra skog til produkter og bruk av tre

- Utvikle og koordinere aktører og bransjene

- Skogsdrift
- Biomasse - vedfyring, pellets og flis
- Grønn strategi i planlegging
- Nye bygg og anlegg
- Rehabilitering
- Ulike typer innredning mm

Et samarbeid mellom

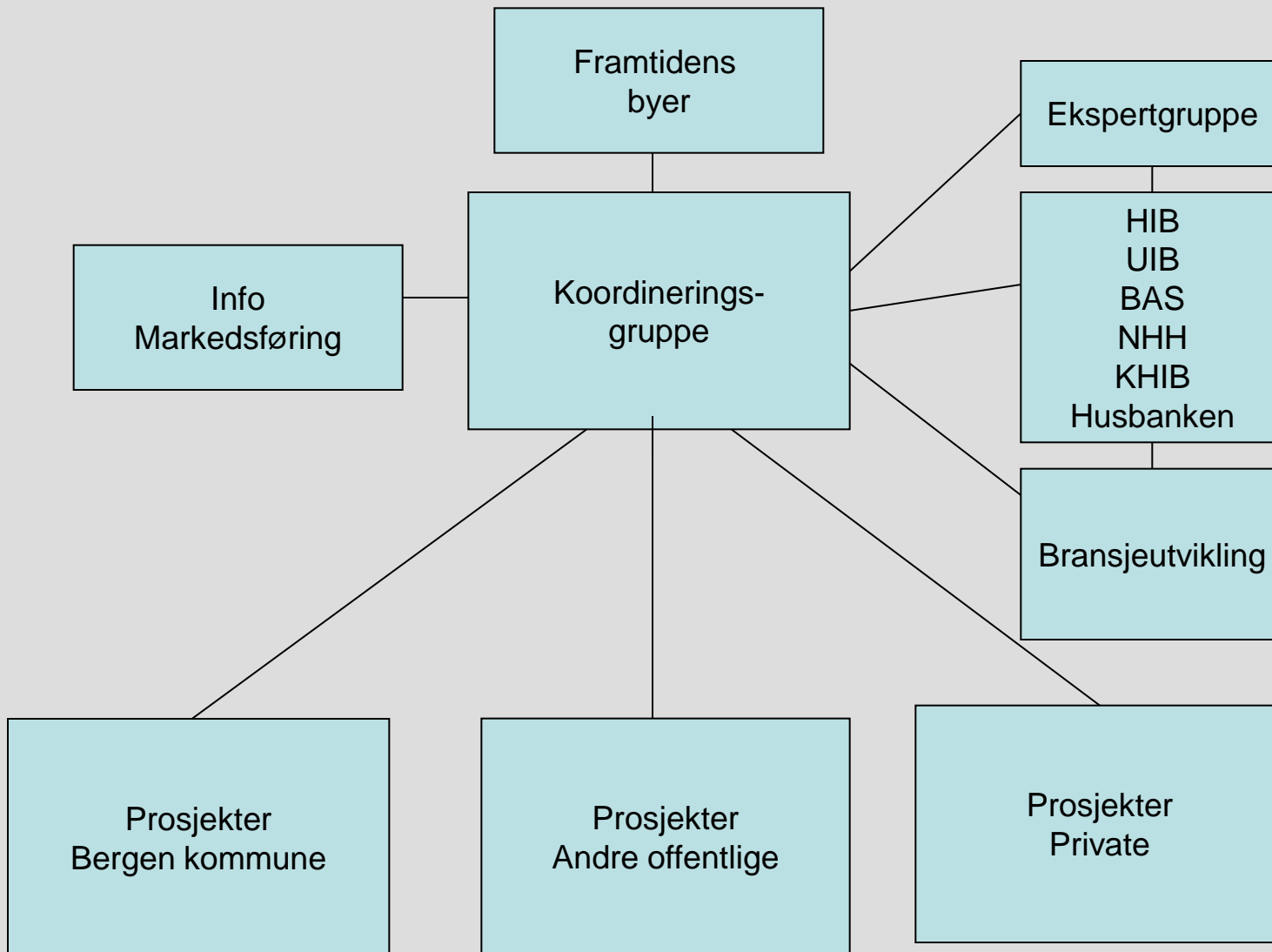
Fylkesmannen, Fylkeskommunen og Bergen kommune

BERGEN KOMMUNE
BYRÅDSAVDELING FOR KLIMA,
MILJØ OG BYUTVIKLING

TID for TRE i fremtidsbyen Bergen

Organisering av prosjektet

Bergen kommune. Prosjekter i kommunal regi:

- Kommuneplanens arealdel. Rullering
- Klima og energihandlingsplan
- Strategi og tiltaksplan for skogbruket i Bergen
- Treplan for Bergen

- Byrådsavdeling for barnehage og skole: **Nye Søreide skole**
- Byrådsavdeling for barnehage og skole: **Barnehage på Ravneberget**
- Byrådsavdeling klima, miljø og byutvikling : **Kommunale utleieboliger på Ny Paradis**
- Byrådsavdeling klima, miljø og byutvikling : **Omsorgsboliger i Rådalslien**
- Byrådsavdeling klima, miljø og byutvikling : **Nøstet
- utviklingsplan for et verneverdig område**
- Bergen Tomteselskap AS: **Ulset Vest, ca 100 boliger**

Hordaland Fylkeskommune: Prosjekter:

I Fylkeskonservatorens regi:

- Verdiskapingsprosjektet – fra skog til bygningsvern
- Gjenreisning av fredete bygg etter brann
- Restaurering av 200 fredete anlegg innen 2020
- prioriterte prosjekter i 6-årsperioden
- Bryggen – infill Holmedalsgården

I Fylkesbyggesjefens regi:

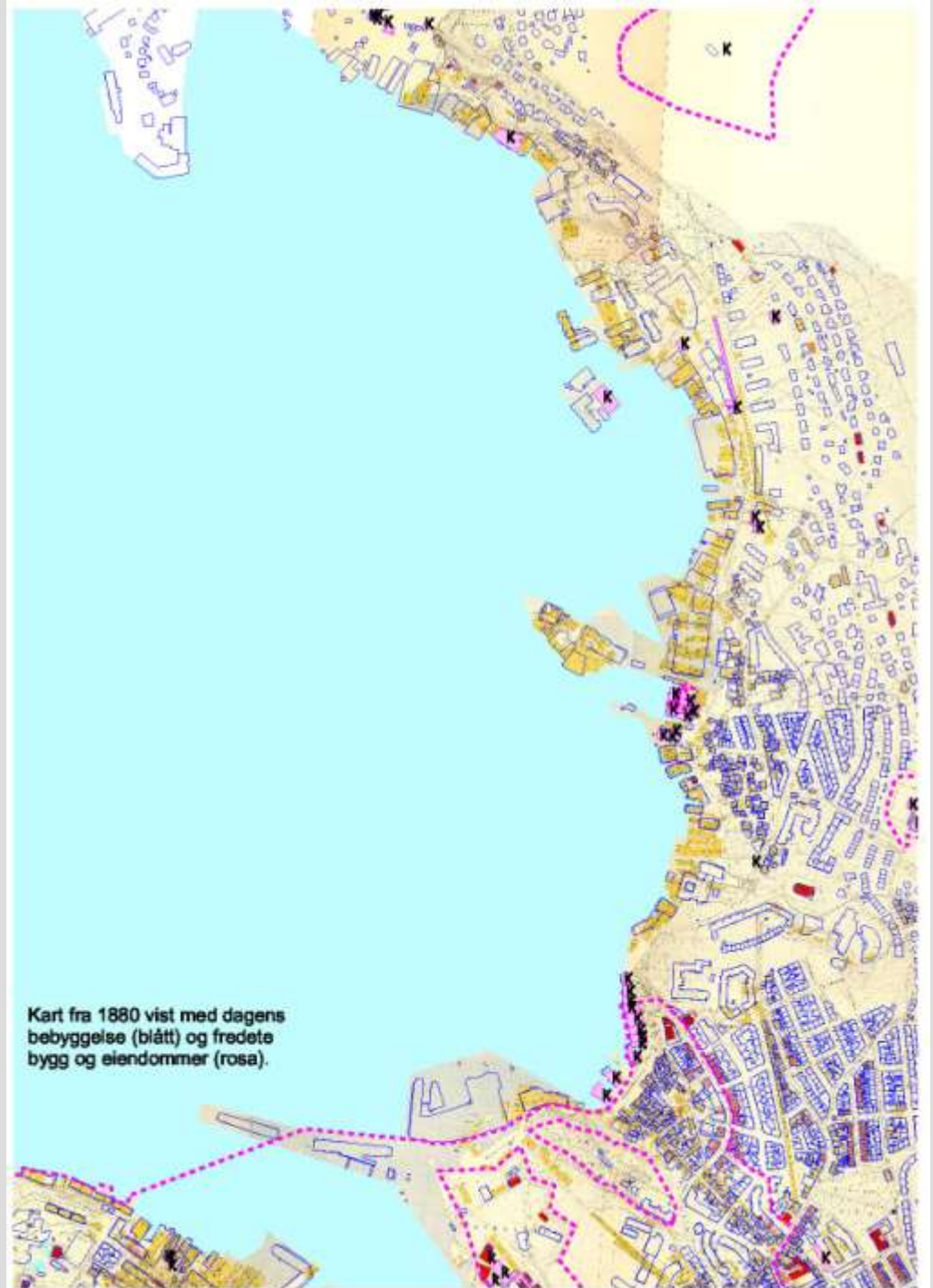
- Under utredning

Sandviken

- et visningsområde

- Områdeutvikling
- Gjenreisning etter brann
- Restaurering
- Sikringsprosjekt
- Nybygg
- Næringsutvikling

Prosjekter i privat regi – under utredning

- Trotta partner: Hotell på Flesland
- Hotell Terminus utbygging
- SIB: Studentboliger på Nygårdstangen
- BOB: Damsgårdsveien 99
- Åmundsleitet borettslag:
 - utbedring til passivhus-standard i 250 boliger
- Monsen & Falck Eiendomsutvikling AS
 - passivhusstandard i 9 eksisterende boliger
- Rolf Olsen AS
 - Hegreneset – restaurering av sjøboder

Høgskolen i Bergen / Universitetet i Bergen

”Klimahuset”

- Et byggteknisk laboratorium og informasjonssted på Marineholmen
- Faglig motor for pilotprosjektene innenfor ”Framtidens byer”

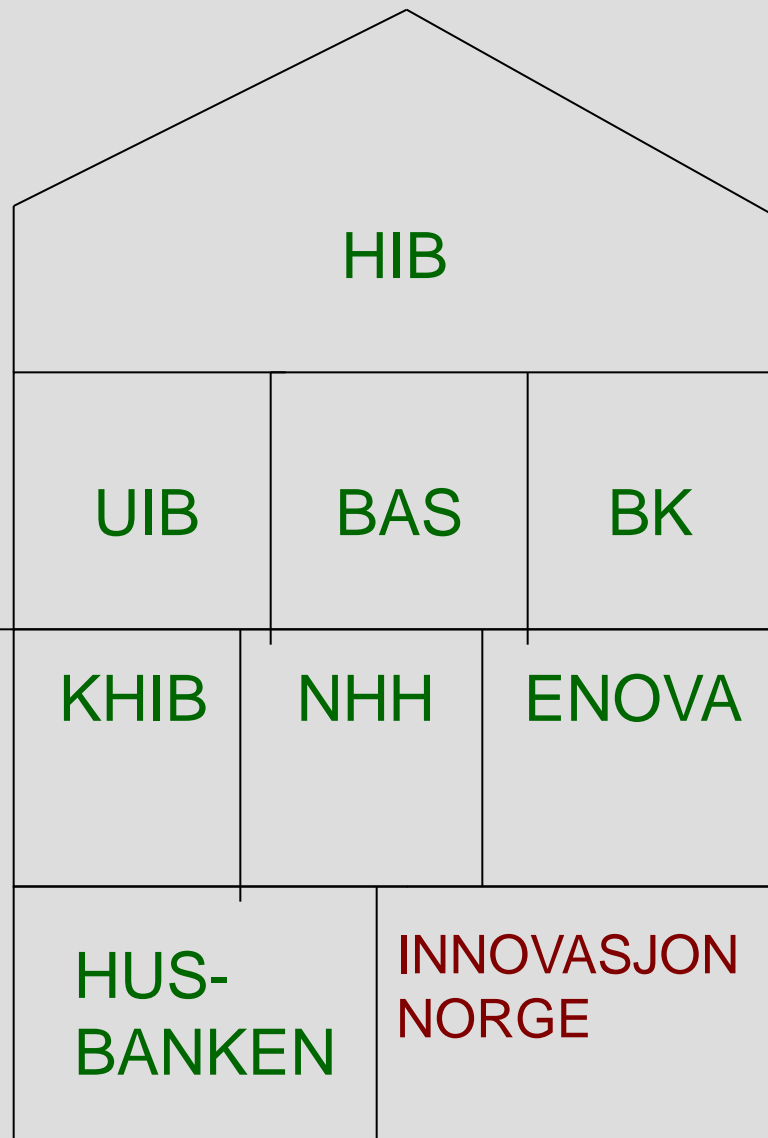
Samarbeid om utvikling av et regionalt kompetansesenter:

- Høgskolen i Bergen
 - Universitetet i Bergen
 - Bergen Arkitekt Skole
 - Kunsthøgskolen i Bergen
 - Norges Handelshøgskole
 - Husbanken
- Enova – forvalte regionale midler?

1. Fase av utbyggingen skal stå ferdig sommeren 2010.

-

”Klimahuset” i Bergen

- et regionalt kompetansesenter

Kvalitetskriterier for prosjekter:

- Forbilledlig og vesentlig bruk av tre
- Moderne bruk av tre
- Energigjerrig bygg – min: lavenergi
- Høy arkitekturkvalitet
- Arkitektkonkurranser er ønskelig, nasjonal eller lokal
- Det skal gjennomføres klimagassregnskap på prosjektene

Pilotprosjekter – en intensjonsavtale:

TID for TRE - forplikter

- Bidra med tidligfase rådgivning til byggeprosjekter – 1 ukesverk
- Tilrettelegge for å utløse finansiell støtte fra Enova
- Tilby ulike prosjektsamlinger, studieturer, koordinere nettverk mm
- Profilere pilotprosjektene i ulike sammenhenger underveis og i visningen i 2014.

UTBYGGER - forplikter

- Følge opp visningsambisjoner og mål
- Følge opp krav til klimagassutslipp og dokumentere ved regnskap
- Bidra med dokumentasjon av egne prosjekter og erfaringer i nettverk og markedsføring
- Bidra med en deltakeravgift til nettverket og visning.

"Fremtidsbyen Bergen" 2009 - 2014

FROKOSTMØTE

Bergen Rådhus, Teatersalen 27. mai kl. 9.00 - 11.00.
Frokost serveres fra kl. 8.30

Trenger du ny kunnskap om energiriktig bygging i massivtre?

Bergen kommune, Husbanken og Høgskolen i Bergen samarbeider nå om å bidra til at det bygges opp høy, lokal kompetanse knyttet til klima - og energiriktig utbygging og utbedring i Bergensregionen. Flere passivhusprosjekter er under prosjektering i vår region.

Bruk av tre i større bygg generelt, og bruk av massivtre-teknologi spesielt, er viktige klimatiltak som også er nye og aktuelle utfordringer.

Flere byggherrer og prosjekterende søker ny kunnskap på dette temaet.

27.mai inviteres til det første av en serie frokostmøter for prosjektansvarlige som søker ny kunnskap på disse aktuelle temaene.

Møtene er tenkt som gjensidig informasjon og diskusjon mellom prosjekterende omkring tekniske løsninger i bygg under prosjektering og gjennomføring.

Frokostmøtene kan bidra til å bygge opp et nettverk av kompetanse på disse temaene - og forhåpentligvis gi mange og gode forbildeprosjekter med høye ambisjoner til vår region.

PROGRAM:

Bergen kommune, ved Bergen Bolig og Byfornyelse har besluttet å bygge 10 omsorgsboliger i Rådalslien i massivtre og med passivhusstandard.

Prosjektet er i avsluttende fase av prosjekteringen.

Dette er det første prosjektet som gjennomgås. Konsulentene vil legge frem sitt arbeid så langt - og vise oss ulike valg de har vært nødt til å gjøre underveis i arbeidet.

Harald Holmås, Bergen Bolig og Byfornyelse

Vi strekker oss, tenker nytt og klimavennlig

Rune Karlsen, Arkitektgruppen Cubus AS og Eivind Lampe, Rambøll AS

Utfordringer og valg av løsninger i prosjektering av Rådalslien omsorgsboliger.

Magnar Berge, Høgskolen i Bergen og Asplan Viak AS

Kvalitetssikring av passivhusprosjekteringen.

Diskusjon.

Påmelding innen 22.mai til sidse.l.sorgard@bergen.kommune.no

FROKOSTMØTER

Prosjekteringsdiskusjoner
og oppbygging av nettverk
- en serie i 2009 og 2010

TID for TRE i fremtidsbyen Bergen

Opplæringsseminar

i prosjektering av større bygg i tre og gjennomføring av klimagassregnskap

16. og 17. juni

på Høgskolen i Bergen. Nygårdsgaten 112.

Med økende miljøfokus står tre både som biomasse og som byggemateriale foran en spennende utvikling. Større uttak av norsk skog, som fornybar energi til oppvarming, økt bruk av tre og lagring av CO₂ i byggematerialer gir grunnlag for større gjenvest og bidrar positivt i forhold til reduksjon av utslipp av klimagasser. Byrådet vedtok 3.juni TID for TRE i fremtidsbyen Bergen som er et 6-årig handlingsprogram. Programmet innebærer en bred satsing på tre og fokus på ny, klimavennlig arkitektur og byforming, oppgradering av eksisterende bebyggelse og foredling av historiske bygg. Klima og energieffektivitet skal inngå i et kvalitetsprogram for aktuelle forbildeprosjekter og pilotprosjekter i programmet skal gjennomføre et klimagassregnskap. 6 prioriterte prosjekter i kommunal regi foreslås nå som pilotprosjekter i dette arbeidet.

For at kommunale bestillere, prosjektledere og saksbehandlere skal være best mulig rustet for å delta i dette arbeidet inviteres aktuelle ansvarlige medarbeidere på dette temaet til et to-dagers opplæringskurs. Arbeidsseminaret vil kunne være starten på et fagnettverk internt i kommunen på dette fremtidsrette tema.

BERGEN KOMMUNE
BYRÅDSAVDELING FOR KLIMA,
MILJØ OG BYUTVIKLING

NORDISK BÆREKRAFT - treet som fremtidens inspirator

**NORDIC
WOODEN
CITIES**

Vel møtt til Nordisk konferanse
i Bergen 3. og 4. juni 2010

10 byer har gjennom foreningen "Nordiske Trebyer" eller "Nordic Wooden Cities" i flere år samarbeidet for å utvikle kunnskap og ny kompetanse på utbygging og urban bruk av nordisk trevirke.

3 og 4 juni i 2010 gjennomfører vi i Bergen vår første konferanse og åpner dørene for en nordisk møteplass med engasjement, inspirasjon og spisskompetanse på et viktig stadig viktigere tema.

En nordisk prosjektkonkurranse skal utlyses og vinner kåres på konferansen.

Sett av dagene. Endelig program for påmelding blir utsendt januar 2010.

Meld deg på tidlig, da er du sikret både deltakelse i konferansen, hotellrom samme sted, billetter til Festsplene i Bergen og en opplevelse av Bergen på sitt aller beste!

